

*Т.О. Сідорова, канд. екон. наук, доц.,
декан обліково-фінансового факультету,
проф. кафедри аналізу господарської діяльності;
Г.Г. Лусак, доц.,
заступник декана обліково-фінансового факультету,
Харківський державний університет харчування та торгівлі*

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Метою вищої освіти сьогодні є підготовка фахівців, здатних забезпечити перехід від індустріального до інформаційно-технологічного суспільства через новаторство в навчанні, вихованні та науково-методичній роботі. Саме тому особлива увага приділяється питанню забезпечення якості освіти у вищих навчальних закладах.

Якість вищої освіти – це багатовимірне поняття, яке охоплює усі сторони діяльності вищого навчального закладу: навчальні та академічні програми, навчальну та дослідницьку роботу, професорсько-викладацький склад і студентів, навчально-матеріальну базу і ресурси.

Вищий навчальний заклад надає послуги трьом суб'єктам – замовникам освітнього процесу, тобто виробництву, для якого готуються кваліфіковані кадри; особі, що одержує освіту; державі, яка виступає гарантом освітнього процесу.

Управління якістю підготовки фахівців вищої кваліфікації ґрунтується на контролі за дотриманням державних вимог до рівня навчання і забезпечується зовнішніми (по відношенню до вищого навчального закладу) процедурами ліцензування освітньо-професійних програм, атестації та акредитації вищих навчальних закладів.

Ми вважаємо, що до основних складових системи управління якістю підготовки фахівців у вищих навчальних закладах варто віднести:

- 1) кадрове забезпечення навчального процесу;
- 2) розробку вимог до контингенту тих, хто навчається;
- 3) визначення характеристик та умов системи атестації тих, хто навчається;
- 4) розробку показників навчально-методичного забезпечення навчального процесу;
- 5) визначення рівня і характеристик навчально-лабораторної бази;
- 6) розробку видів і характеристик технологій, що використовуються в процесі навчання (включаючи самостійну та індивідуальну роботу студентів);
- 7) визначення інформаційно-бібліотечного забезпечення навчального процесу;
- 8) розробку інших спеціальних умов, обумовлених під час вступу.

Не менш важливими компонентами якісної освіти є інформаційне та технологічне забезпечення. При цьому, під інформаційним забезпеченням слід вважати дидактичний комплекс інформаційного забезпечення

дисциплін, складовими якого є робоча програма; електронний посібник, конспект лекцій, альбом візуального супроводження дисципліни, практикум; електронні ресурси, призначені для самостійної роботи студентів; автоматизована система оцінки знань студентів. Отже, для активної інформаційної взаємодії між викладачем і студентом доцільним є використання прикладних освітянських продуктів, баз даних та сукупності методичних засобів і матеріалів.

Реалізація технологічного забезпечення навчального процесу здійснюється у вигляді застосування в навчальному процесі сучасних технологій навчання. Останні формують необхідне інформаційне середовище, що сприяє активній педагогічній взаємодії викладача і студента та перебудові вищої освіти України в цілому.

Означене вище змінює традиційну парадигму “знання – вміння – навички” на більш сучасну компетентнісну парадигму, яка вимагає не просто володіння знаннями, а спроможність швидко та ефективно застосовувати їх у реальному житті, здатність до постійного саморозвитку та самоосвіти згідно з вимогами мінливої сучасності.

З позицій означеного підходу навчальний процес слід розглядати як єдину функціональну систему на базі сучасних інформаційних технологій навчання, яка орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвинутої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до змін у соціально-культурній сфері, системі управління та організації праці в умовах невизначеності ринкового середовища. Як наслідок – орієнтація та адаптація майбутніх фахівців як суб'єктів навчальної і професійної діяльності; використання їхнього особистісного потенціалу у розв'язанні навчальних і професійно зорієнтованих проблем; формування і розвиток у студентів навичок творчого і критичного мислення, оцінної діяльності; прагнення підвищувати свою професійну майстерність; оволодіння знаннями, вміннями та навичками, необхідними випускникам для забезпечення конкурентоспроможності на ринку праці. А саме:

- знання основ теорії, визначень, системи економічних принципів та логіки облікових, фінансових та економічних дисциплін;
- бездоганне володіння та оперування професійною термінологією;
- глибоке знання нормативних, законодавчих та інструктивних документів за напрямками професійної діяльності;
- вільне володіння економічним інструментарієм – методами стратегічного розрахунку, економічної графіки та комп'ютерною технікою;
- уміння узагальнювати бухгалтерську, статистичну, оперативну інформацію; поєднувати детальний аналіз та здібність до синтезу;
- внутрішня усвідомлена потреба до систематичного безперервного підвищення кваліфікації;
- володіння соціальним інтелектом та креативним мисленням;

- комунікабельність; соціальна компетентність та ін.

Сідорова, Т.О. Управління якістю підготовки фахівців у вищих навчальних закладах [Текст] / Т.О. Сідорова, Г.Г. Лисак // збірник тез доповідей Міжнародної навчально-методичної конференції (10-11 грудня 2009 р.). – Суми: УАБС НБУ, 2010. – С. 111-116.